

L'alcaldessa incombustible

Aquest 5 de juliol, Rita Barberà compleix deu anys com a alcaldessa de València. L'obsessió per l'urbanisme abusiu, una gestió plena d'aparences buides, i uns conceptes culturals i estètics massa rancis per a la ciutat, són marques de la casa. Però el fet és que Barberà representa un populisme de dreta molt directe que l'ha fet connectar amb una part representativa de la ciutadania. I sembla que va per llarg.

El 23 de febrer del 1981, dia del fracassat colp d'estat, Rita Barberà era cap de premsa del governador civil de València sota el darrer govern d'Unión de Centro Democrático (UCD), José María Fernández del Río. L'alcalde de la capital del País Valencià era el socialista Ricard Pérez Casado i res no feia suposar que aquesta periodista hauria de ser, deu anys més tard, alcaldessa de València pel PP, i que una dècada després hauria de celebrar la seua permanència al capdavant de l'ajuntament de la ciutat.

Filla de José Barberà, periodista d'idees franquistes, heretà del seu pare alhora la simpatia personal i la ideologia conservadora. Ambdues coses contribuïren a fer-la alcaldessa el 5 de juliol del 1991, quan va prendre possessió del càrrec, i que poguera fer un decenni al capdavant del consistori valencià. L'arribada de Barberà a l'alcaldia es va produir després de dotze anys d'alcaldes

socialistes, el més durador dels quals va ser Ricard Pérez Casado.

Una nova era. Pérez Casado, el gran renovador de la ciutat, que impulsà la construcció del jardí del Túria i del Palau de la Música, dimití poc després de fer nou anys al càrrec, el desembre del 1988, per discrepàncies amb el Govern central i l'autonòmic. Va ser substituït per la que havia estat la seua regidora d'Hisenda, Clementina Ródenas, que va ser candidata en les eleccions municipals del 26 de maig del 1991.

En aquests comicis, el PP obtingué 95.238 vots, que li donaren nou regidors. El partit regionalista Unió Valenciana (UV) es quedà en 80.500 vots i vuit regidors. El PSPV, amb 139.272 vots, n'obtingué tretze. Ni amb els tres regidors d'Esquerra Unida (EU) pogué arribar a la majoria absoluta. S'obria l'era de la candidata popular Rita Barberà.

El PP aconseguí un regidor per damunt d'UV, i Barberà, després de passar per l'oficina de premsa de la patronal valenciana, havia destacat com a portaveu del grup popular a les Corts Valencianes i era el valor més ferm d'un PP desfet en lluites internes. Tot i això, la seua candidatura no va ser clara fins a última hora.

El color roig. Així, la candidata improvisada obtingué un resultat contra pronòstic i, al mateix temps, impedí per a sempre a Vicent González Lizondo, cap de llista d'UV, materialitzar la seua principal aspiració política: ser alcalde de València. El PP i UV pactaren equip de govern municipal, però aquest primer mandat, marcat per la desconfiança entre els aliats, no va ser per a Barberà un camí de roses. La mateixa negociació del pacte va ser molt difícil i es tancà després de quaranta dies. Unió Valenciana aconseguí les àrees de Cultura i Urbanisme. El 5 de juliol del 1991 Rita Barberà fou elegida alcaldessa i trià el roig com a color del seu vestit, color que convertí en una mena de símbol cromàtic. Havien començat quatre anys de convulsions i dificultats en l'equip de govern. Però l'alcaldesa en seria la beneficiària i González Lizondo el gran perjudicat: en les eleccions del 1991, UV havia tocat sostre electoral a la ciutat, i el PP, amb Barberà, no havia fet més que encetar un ascens espectacular.

La regidora d'UV María Dolores García Broch inicià una persecució contra els accents en rètols, llibres i catàlegs per aplicar al català les normes ortogràfiques secessionistes de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana de Xavier Casp. Barberà, que no té res de catalanista, sinó més aviat tot al contrari, hagué d'utilitzar el seu vot de qualitat per impedir que els seus socis de govern imposaren les normes de Casp. Al mateix temps, la primera etapa de Barberà es caracteritzà per una febre d'obres de condicionament de la ciutat. L'alcaldesa no tardà a posar en marxa un pla de renovació de les voreres que va fa reconstruir fins i tot les que estaven en bones condicions. Es notava que la dreta

havia tornat a l'ajuntament en coses com la restauració del *Te Deum* en la celebració del Nou d'Octubre a la catedral, que havia estat suprimit pels socialistes. I també en què Juan Cotino, regidor popular de policia municipal, impulsà, sense reconèixer-ho públicament, una deportació de les prostitutes que s'instal·laven al centre de la ciutat cap al port.

Barberà trobà una ciutat amb un desenvolupament molt marcat pel període de Pérez Casado, però no es privà d'intentar posar-hi la seua marca. Ja l'any 1992 portà a València l'arquitecte Norman Foster, a qui encarregà el projecte de Palau de Congressos, que havia de ser un dels emblemes de la seua gestió.

Els problemes més greus assetjaren la

la primera, regidora del Palau de la Música, i el segon, d'enllumenat públic i responsable dels 50.000 fanals que tingué la ciutat en començar aquest mil·lenni.

Les eleccions del 1995 donaren al PP els disset regidors de la majoria absoluta mentre que UV va veure reduïts a tres els vuit del 1991. Si el primer mandat va ser difícil, durant el segon i el tercer l'alcaldesa s'ha trobat tant en el seu paper i ha gaudit tant de la majoria absoluta que no té cap problema de dir que també pensa presentar-se a les eleccions del 2003. Elegida el 1997 presidenta de la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP), càrrec que manté, les eleccions del 1999 li donaren una majoria absoluta de vint regidors, dos per damunt de la marca dels divuit aconseguida per Pérez Casado.

Des del 1995, Barberà ha hagut de mantenir una difícil convivència amb un govern de la Generalitat Valenciana del mateix partit però en mans d'algú que, com el president Eduardo Zaplana, representa quelcom diferent de la tradició de la dreta a la qual ella pertany. Li agradaria ser presidenta de la Generalitat, però sembla que Zaplana repetirà com a candidat, i ella se sent obligada a intentar mantenir l'alcaldia, amb

elevades probabilitats d'èxit. Barberà ha conjugat el gir ideològic que ha portat les grans ciutats a votar dreta, amb un caràcter populista que connecta amb el carrer. Els seus dos gran reptes són el projecte de reforma interior del port, conegut com a Balcó al Mar, i el perllongament de l'avinguda de Blasco Ibáñez, que compta amb l'oposició ciutadana i de la resta de partits. L'alcaldesa va dir adéu al segle amb l'aprovació el 29 de desembre del 2000 el projecte de Balcó al Mar, en un ple marcat per la presència de veïns amb pancartes que protestaren pel tràfic de drogues i per la prostitució que hi ha a la zona. Potser ja ningú no recorda que va ser el primer regidor de policia de Barberà, Juan Cotino, ara director general de la Policia, l'autor de la deportació de les prostitutes cap a aquest futur teatre d'operacions urbanístiques.

María Dolores García Broch i Vicent González Lizondo, d'UV, foren uns difícils aliats de Rita Barberà.

UV de González Lizondo. El setembre del 1992, el regidor Francisco Martínez León, "Paquito", se n'anà del partit de Lizondo i posà en seriós perill la majoria de govern. Un any després fou Vicente Martínez Marco, un dels fundadors d'UV i delegat de Sanitat, el que fou expulsat del partit i el que ingressà al PP.

Casa d'acollida. UV i el PP sempre han tingut tendència a intercanviar militants. La direcció d'aquests moviments de migració política ha estat en funció de quin dels dos partits es trobava en millor situació. Des que Barberà arribà a l'alcaldia, el Partit Popular no ha deixat de pujar a la ciutat de València, mentre que Unió Valenciana ha caminat cap a la desfeta. L'alcaldesa ha tingut sempre les portes del seu grup municipal de bat a bat per als trànsfuges d'UV. Primer va ser Martínez Marco. Després van ser Mayren Beneyto i Juan Vicente Jurado,